

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 209/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Vierou Rajzákovou, Námestie osloboditeľov 82, Michalovce, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 115/2016 z 23. júna 2016, uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 261/2015 z 30. júla 2015 a uznesením Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 14 C 556/2013-41 zo 4. decembra 2014 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 14 C 556/2013-66 z 19. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v záhlaví označenými rozhodnutiami všeobecných súdov.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa dlhodobo domáha zapretia otcovstva voči dcére [REDAKOVANÉ] z manželstva sťažovateľa a [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ]. Konanie bolo pôvodne vedené na Okresnom súde Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 767/2000, v priebehu ktorého boli vypracované tri znalecké posudky z odboru genetiky (analýza DNA). Znaleckými posudkami bolo s vysokou pravdepodobnosťou určené otcovstvo sťažovateľa. Sťažovateľ s týmito závermi nesúhlasí, preto sa domáhal obnovy konania o zapretie otcovstva. Toto konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 556/2013, pričom návrh sťažovateľa na obnovu konania bol uznesením sp. zn. 14 C 556/2013 zo 4. decembra 2014 v spojení s opravným uznesením z 19. januára 2015 zamietnutý. Z dôvodu podaného odvolania preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), ktorý ho uznesením sp. zn. 8 CoP 261/2015 z 30. júla 2015 potvrdil. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 115/2016 z 23. júna 2016 odmietnuté.

3. Sťažovateľ s týmito rozhodnutiami nesúhlasí a zásadne pochybňuje závery znaleckých posudkov. Podľa sťažovateľa na zapretie otcovstva postačujú predložené fotografie, z ktorých je zrejmé, že dieťa splodil Róm. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 115/2016 z 23. júna 2016, uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP 261/2015 z 30. júla 2015, ako aj uznesením okresného súdu sp. zn. 14 C 556/2013 zo 4. decembra 2014 v spojení s opravným uznesením z 19. januára 2015.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

5. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

I. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením okresného súdu sp. zn. 14 C 556/2013 zo 4. decembra 2014 v spojení s opravným uznesením z 19. januára 2015

7. Ústavný súd vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

8. Vzhľadom na takto formulovaný princíp subsidiarity je v daných okolnostiach vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľových námietkach vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu zo 4. decembra 2014 v spojení s opravným uznesením z 19. januára 2015. Sťažovateľ sa mohol domáhať ochrany svojich práv podaním sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku na krajský súd, v ktorého právomoci bolo posúdiť relevantné skutkové a právne okolnosti prípadu. Túto možnosť sťažovateľ reálne využil, napadnuté uznesenie okresného súdu bolo predmetom posúdenia krajským súdom pri rozhodovaní o odvolaní podanej sťažovateľom. Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej smerovala proti uzneseniu okresného súdu zo 4. decembra 2014 v spojení s opravným uznesením z 19. januára 2015, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie. Navyše, sťažovateľ napadnuté uznesenie okresného súdu ani nepredložil ústavnému súdu. Ústavný súd nadobudol poznatky o uznesení okresného súdu iba z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 23. júna 2016.

II. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP 261/2015 z 30. júla 2015

9. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ alebo jeho zástupca.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie... b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva a slobody. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

10. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovanej právnej zástupkyne, ktorá koncipovala aj samotnú sťažnosť podanú ústavnému súdu, s návrhom nedoručil napadnuté uznesenie krajského súdu z 30. júla 2015. Predloženie rozhodnutí všeobecných súdov, proti ktorým sťažnosť smeruje, je pritom v zmysle dikcie ustanovenia § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. Navyše je zrejmé, že ak sťažovateľ nepredloží ústavnému súdu napadnuté rozhodnutie, ústavný súd nemôže takéto rozhodnutie reálne posúdiť.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poznamenáva, že v ústave, ako aj v zákone o ústavnom súde má ústavný súd presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania.

11. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní

účastníkov konania (I. ÚS 368/2010, IV. ÚS 399/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010 a ďalšie).

12. Ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/2005 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na stále platnú zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to zvlášť, ak ide o osoby znalé práva (napríklad advokáta).

13. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nepredložil napadnuté uznesenie krajského súdu, bola sťažnosť v tejto časti odmietnutá pri jej predbežnom prerokovaní pre nesplnenie náležitostí predpísaných zákonom (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 115/2016 z 23. júna 2016

14. Najvyšší súd preskúmal uznesenie krajského súdu z hľadiska procesných väd uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. júna 2016. Najvyšší súd nezistil prítomnosť žiadnej u týchto väd, ktoré by zakladali prípustnosť dovolania. Preto napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

15. Napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z ústavnoprávneho hľadiska rozhodne niet čo vytknúť. Ústavný súd nezistil v sťažnosťou napadnutom uznesení najvyššieho súdu

nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, jeho odôvodnenie je dostatočne interpretačne zvládnuté.

16. Sťažnosti chýba v tejto časti ústavnoprávna dimenzia, keď jej základom bolo predovšetkým spochybňovanie záverov znaleckých posudkov bez konkrétnej ústavnoprávnej argumentácie.

Kritériom rozhodovania ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, respektíve k odopretiu základných práv alebo slobôd.

17. Ústavný súd tak nezistil po oboznámení sa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu a s prihliadnutím na argumenty či námietky sťažovateľa obsiahnuté v sťažnosti, že by mohol byť v danej veci dosiahnutý vyžadovaný relevantný ústavnoprávny rozmer. Ústavný súd preto dospel k záveru, že nič nesignalizuje, že by napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017